

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Pracovný list č.2

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Prijímateľ:	Stredná zdravotnícka škola, Školská 230, Považská Bystrica
Názov projektu:	Zodpovedná príprava pre prax
Kód ITMS projektu:	312011AHA4
Aktivita, resp. názov seminára	Chembio
Názov témy	Cytológia- všeobecné vlastnosti bunky, chemické zloženie bunky, štruktúra prokaryotickej a eukaryotickej bunky.
Meno a priezvisko učiteľa	Mgr. Zuzana Obšivanová
Dátum vypracovania	09.10.2020

Základnou stavebnou, štruktúrnou a funkčnou jednotkou jedno- aj mnohobunkových organizmov okrem vírusov je **bunka**.

Základom každého organizmu rastlín a živočíchov je bunka, ktorá je nositeľom všetkých životných funkcií, pričom každá bunka vzniká len delením z už existujúcej materskej bunky.

1. Vytvorte správne dvojice:

a) Hooke	1. bunková teória
b) Leeuwenhoek	2. bunka (cellula)
c) Schleiden, Schwan	3. zložitý mikroskop, mikroorganizmy

2. Napíšte, akú funkciu majú v bunke:

- a) Lyzozóm
- b) Cytoplazmatická membrána
- c) Ribozómy

3. Vytvorte správne dvojice:

a) Plastidy	1. zásobáreň látok, rozkladné procesy v bunke
b) Vakuola	2. priepustná, mechanická opora bunky
c) Endoplazmatické retikulum	3. polosamostatné organely , zabezpečujú syntézu cukrov pri fotosyntéze
d) Mitotický aparát	4. vnútorné prostredie pre život a metabolické procesy bunky
e) Cytoplazma	5. uplatňuje sa pri delení bunky, vytvára sa len počas bunkového delenia.
f) Bunková stena	6. syntetické centrum bunky, hladké alebo granulované

4. Doplňte:

Fibrilárna štruktúra, viditeľná len pri delení buniek, je v nej uložená prevažná časť genetickej informácie, sa nazýva

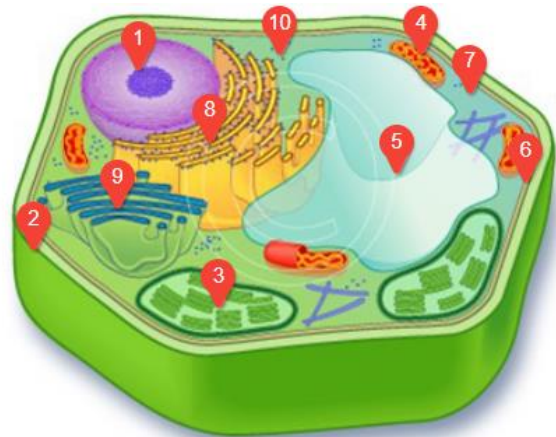
5. Vymenujte tri dvojmembránové štruktúry eukaryotickej bunky:

.....

Bunka je základnou jednotkou všetkých živých organizmov. **Rozdiely medzi rastlinnou a živočíšnou bunkou** sú v predpokladom k **rozdielnym životným funkciám rastlín a živočíchov**, preto aj ich stavba je podstatne odlišná.

6. Pomenujte vyznačené bunkové organely:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

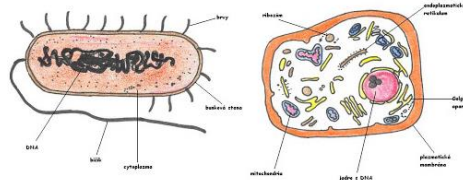

Bunka na obrázku je **rastlinná/živočíšna**.

Podčiarknite správne tvrdenie.

7. Vypíšte bunkové organely, ktoré nájdeme iba v rastlinnej bunke:

Dlhodobým vývojom počas evolúcie vnikli dva typy buniek: **prokaryotická bunka** – s evolučne nižším stupňom a jednoduchšou stavbou a **eukaryotická bunka** – evolučne vyšší stupeň, zložitejšia stavba.

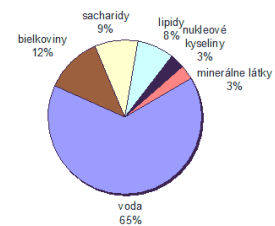

8. V tabuľke je porovnanie prokaryotickej a eukaryotickej bunky. Pomocou znamienok + a – doplňte tabuľku tak, že pri každej organelle označte, či sa nachádza (+) alebo nenachádza (-) v prokaryotickej a eukaryotickej bunke.

ORGANELY	PROKARYOTICKÁ BUNKA	EUKARYOTICKÁ BUNKA
Jadro		
Cytoskelet		
Ribozómy		
Mitochondrie		
Cytoplazmatická membrána		

Bunka- nositeľ všetkých životných procesov sa skladá z **rôznych chemických zlúčenín**, ktorých základom sú chemické prvky prítomné aj v neživej prírode.

Zastúpenie látok závisí od : **veku, typu bunky, vonkajšieho prostredia, konkrétneho druhu organizmu.**

9. Vypíšte funkcie vody v bunke + jej %- tuálne zastúpenie v bunke.

Percentuálne zastúpenie vody v bunke:

Funkcie vody v bunke:

10. Priradte jednotlivé prírodné látky k ich funkcii v bunke:

a) Sacharidy	1. Tvoria biomembrány a rozpúšťajú vitamíny A, E, D.
b) Lipidy	2. Sú nositeľom genetickej informácie.
c) Proteiny	3. Sú priamym zdrojom energie pre bunku.
d) Nukleové kyseliny	4. Skladajú sa z aminokyselín, sú súčasťou biomembrán.

Bunka má vlastný metabolizmus (vymieňa si látky a energiu s prostredím), je schopná prenosu genetickej informácie vďaka rozmnožovaniu a preto je **NAJMENŠÍ SYSTÉM schopný samostatnej existencie.**

11. Vymenujte všeobecné vlastnosti, ktoré platia pre všetky bunky:

.....
.....